

CUỘC DI TÀN CỦA KHÔNG QUÂN VNCH NGÀY 29-4-75

Tác giả : Trần Lý

Tập 'Quân sử Không Quân' trang 199 ghi lại: 'Về Không quân VNCH ngoài một số nhỏ quân nhân và gia đình được di tản bằng phi cơ C130, C141 của KQHK từ ngày 20/4, đa số còn lại chỉ di tản sau ngày 28/4/1975, khi Bộ Tư lệnh KQ không còn hoạt động theo đúng chức năng của một Bộ Tư lệnh nữa..

Số lượng phi cơ của KQVN bay thoát được sang Utapao, Thái Lan, do các tác giả đưa ra, không thống nhất, theo Robert Miskesh trong 'Flying Dragons: the South Vietnamese Air Force thì tổng cộng vào khoảng 132 chiếc, gồm khoảng 25 F5, 27 A37, 11 A1, 13 C47, 6 C130, 3 AC 119, 5 C7 và 45 UH1., trong khi đó Wayne Muntza, trong The A-1 Skyraider in Viet Nam: The Spad's Last War, và Ralph Wetterhahn trong 'Escape to Itupao thì con số máy bay được cho là 165 chiếc. thêm vào đó là các U-17 và O-1, ngoài ra không kể vài phi cơ dân sự của Air VN..

Cũng vào ngày cuối cùng, một số trực thăng đã bay ra đáp xuống các chiến hạm của HQHK, con số này được ước lượng là khoảng 100 chiếc, đa số là UH1 và CH47..Cũng có những chiếc tuy bay được ra biển nhưng do trục trặc kỹ thuật, hoặc hết nhiên liệu đã **rớt xuống biển**..Con số này được ước lượng là khoảng **18 chiếc**..'

37 năm sau ngày 30 tháng 4 năm 1975, các tài liệu quân sự được giải mật và những bài hồi ký, bút ký của nhiều tác giả trong cuộc đã giúp 'vẽ lại' toàn cảnh (tuy có thể chưa hoàn toàn chính xác) về cuộc di tản..hay đúng hơn là 'tự tan hàng' của KQVNCH.

Cuộc di tản chiến thuật, rút bỏ Quân Đoàn 2, ngày 6 tháng 3 năm 1975 đã **bỏ lại tại Pleiku 64 phi cơ các loại**.

Ngày Quân Đoàn 1 tan hàng tại Đà Nẵng (30 tháng 3, 1975), 180 phi cơ đã bị bỏ lại.. trong số này có 33 phi cơ vận tải C-7 Caribou đang bị đình động còn bọc kín trong bao tồn trữ..

Trong những tháng cuối cùng của cuộc chiến, khả năng chiến đấu của KQ VNCH càng ngày càng bị giới hạn do không còn một Hệ thống chỉ huy và kiểm soát hữu hiệu. KQ VNCH không có những phi cơ trang bị hệ thống chỉ huy, dẫn đạo không trợ bay trên vùng cần yểm trợ hành quân (theo phương pháp của KQ HK, dùng các C-130 làm trạm chỉ huy trên vùng). Trong khi đó sự kiện bị mất các Đài Kiểm báo và Không trợ như Trung Tâm CRC (Combat Report Center) Panama Đà Nẵng, các Trạm CRP (Combat Report Point) Peacock PleiKu, Pyramid Ban Mê Thuột..đã khiến Hệ thống Kiểm Báo Chiến Thuật trở thành tê liệt, vô hiệu.. Tuy Trung Tâm CRC Tân Sơn Nhất vẫn còn hoạt động nhưng nhiệm vụ chính lại..không phải là để điều hành các phi vụ yểm trợ chiến trường, hoặc hướng dẫn oanh tạc các mục tiêu dưới đất.. Các phi vụ oanh tạc tùy thuộc vào các phi cơ Quan sát FAC (Forward Air Controller= Điều không tiền tuyến) và tùy phi công có mặt trên vùng..nhận định mục tiêu bằng mắt thường..

Vào thời điểm của Trận Xuân Lộc: KQVNCH còn 1492 phi cơ các loại, trong đó có 976 chiếc hoạt động được, 135 chiếc hư hỏng không bay được và 381 chiếc kể như phế thải..Lực lượng phi cơ chiến đấu gồm 169 chiếc A-37 (trong đó 92 chiếc khả dụng) và 109 F-5s (93 chiếc khả dụng).

Những phi vụ hành quân cuối cùng của KQ VNCH trên không phận Sài Gòn:

Trong những ngày cuối cùng của VNCH, KQVN vẫn còn hoạt động với một số phi vụ yểm trợ bộ binh và chống pháo kích. Đ/úy Phi công Trần Văn Phúc PĐ 518 ghi nhận một số phi xuất trong những ngày 28 và 29 tháng 4 như:

PĐ 518 với Phi vụ Phi Long 51 do một phi tuần gồm 2 Skyraiders..(một do Đ/u Phúc và 1 do Th/tá Trương Phùng) bay vào sáng 29/4. Phi cơ của Th/tá Phùng bị phòng không BV bắn hạ. Ông đáp xuống ruộng gần cầu Bình Điền, bị bắt và sau đó bị CQ hành quyết vào ngày 30 tháng

PĐ 514 với một phi tuần 2 Skyraiders cất cánh từ Cần Thơ để bay trên không phận Sài Gòn vào sáng 29..do các Th/tá Hồ Ngọc Ân và Đ/u Nguyễn Tiến Thụy điều khiển.

Những phi vụ Tinh Long của các AC-119 như Tinh Long 06, Tinh Long 07..

Tinh Long 07 (sáng 29) do Tr/u Trang Văn Thành điều khiển đã bị SA-7 của CQ bắn hạ, phi cơ gãy làm đôi và rơi ngay tại vòng đai phi trường..

Phi hành đoàn gồm 9 người, 8 hy sinh ngoại trừ nhân viên nhảy dù thoát được.

Theo Đ/u Phúc 'ngoài Tinh Long 07, còn có thể cò thêm 2 AC 119 khác bị bắn hạ (?) (một rơi tại đường Ngô Quyền, và một rơi tại Tân Tạo..).

Sáng 30 tháng 4, một phi xuất A-37 (PĐ 526) từ Cần Thơ, phối hợp với O-1 (PĐ112) từ Đồng Tâm..bay yểm trợ khu vực Hoàng Hoa Thám ngay trước giờ DV Minh tuyên bố đầu hàng..(A-37 do Tr/u Nguyễn Mạnh Dũng điều khiển); (O-1 do Đ/u Mai Tri Dung). Đây có thể là phi vụ hành quân cuối cùng của KQ VNCH..

Những giờ phút cuối cùng tại Bộ Tư lệnh KQVNCH

Chiều 28 tháng 4, CSBV đã dùng 4 A-37 (lấy được, từ Phan Rang) oanh kích Phi trường TSN, gây tổn hại cho 3 chiếc C-119 và nhiều C-47.

Tối 28 tháng 4: một sự kiện 'kỳ lạ' đầy bí ẩn đã xảy ra tại TSN: Tác giả Thiên Lô Ngô Đức Cửu trong 'Chuyện 30 năm trước' (website bgkq.net/hoiky) ghi lại như sau:

..'8 giờ tối 28 tháng 4 năm 1975..tôi trở về ụ đậu phi cơ đầu phi đạo 07 phải, nơi tạm trú của 3 Phi đoàn 524, 534 và 548 di tản từ các căn cứ về..Bước xuống xe, tôi thấy các nhân viên phi đạo đang bận rộn kéo các A-37 trang bị đầy bom đạn từ trong vòm trú ẩn ra đậu hàng ngang dài phía trước, cách ụ 50 feet. Tôi bước đến hỏi Trưởng phi đạo tại sao dời phi cơ khỏi ụ ? Anh ta trả lời:theo lệnh Trung tá kỹ thuật và Bộ CH Hành quân..Tôi vào phòng trong ụ, nhắc điện thoại gọi TT Hành quân, thì sĩ quan trực cho biết hình như lệnh của Bộ Tư lệnh KQ hay..Bộ TTM..gì đó ?

Tôi hỏi:Anh có biết là hồi chiều phi đạo 07 vừa bị dội bom không ?..Tôi liên lạc với Đ/tá Ước, nhưng không được..Trở lại bãi đậu,tôi yêu cầu Trưởng phi đạo di chuyển phi cơ trở lại ụ, nhưng không được..

Tôi tự hào trong hàng ngũ phi công khu trục KL VNCH, nhất là KĐ 92 có các PĐ 524, 534, 548 cho đến giờ phút này: 22 giờ 18 tối 28 tháng 4 tất cả phi công đều có mặt ứng chiến, không thiếu một ai.

Suốt đêm tất cả anh em 3 phi đoàn chờ đợi, điều động cất cánh..nhưng tuyệt nhiên không một tiếng điện thoại reo..

Nửa đêm VC bắt đầu..pháo kích.. và hơn 50 chục A-37..bị phá hủy..

Giờ đây hơn trăm phi công chiến đấu bằng tay không ư?

6 giờ 15 sáng 29, tất cả phi công lên xe chạy về Bộ Chỉ huy KĐ 33..Đ/tá Thảo chạy vào rồi chạy trở ra..Đến nơi các phòng vắng lặng, không còn ai cả..Trở lại sân cờ KĐ 33, Đ/tá Thảo tuyên bố tạm thời tan hàng, anh em rán tự tìm lấy phương tiện di tản..

Mọi người xuống xe, nhưng chạy về đâu bây giờ ? Tan hàng, nghe thảm thiết quá. Một trong những đơn vị chiến đấu kiên cường nhất của QL VNCH, giờ đang bị bó tay. Lệnh ai sắp hàng ngang trên 50 chiếc A-37, cánh liền cánh, xăng nhớt, bom đạn trang bị đầy đủ để hủy diệt ? Nếu không cho chúng tôi chiến đấu thì cũng để chúng tôi có phương tiện ra khỏi vòng đai đang bủa quanh phi trường chứ ? Chúng tôi đâu có..rã ngũ ?..'

Sự kiện phi cơ bị 'tự hủy' (?) này cũng được ghi nhận trong 'Can trường trong Chiến bại' của Tướng Hải Quân Hồ văn Kỳ Thoại, trang 306-307' như sau:

'Tới đêm 28 tháng 4, tại căn cứ Duyên đoàn ở Vũng Tàu, một sĩ quan KQ cấp tá xin vào gặp tôi và cho biết có một số trực thăng đang đậu tại Vũng Tàu.. có Tướng Huỳnh Bá Tính, Sư đoàn trưởng SĐ 3 KQ muốn đến gặp tôi, cần trình bày một sự kiện quan trọng..

Tướng Tính vào căn cứ duyên đoàn gặp tôi và các tướng lãnh khác (Nguyễn duy Hinh, Trần văn Nhựt..) kể chuyện xảy ra, rất bi thảm Ông không biết lệnh từ đâu..bỗng nhiên một số phi cơ phát nổ, sau đó được biết có lệnh của Saigon..cho phá hủy các phi cơ của KQ ?

Tướng Tính phân vân..không muốn về trình diện Bộ TLKQ..khi ông chưa biết ai ra lệnh hủy phi cơ thuộc SĐ của ông ? Chúng tôi thuyết phục ông Tính liên lạc trực tiếp với Tướng Minh TL KQ..

Trong đêm 28, rạng sáng 29 tháng 4 CQ bắt đầu pháo kích vào Phi trường TSN phá hủy nhiều phi cơ..

Khoảng 8 giờ sáng, Tướng Phan Phụng Tiên, Sư đoàn trưởng SĐ5 KQ, đến gặp Tướng Minh, và sau đó bỏ đi.

10 giờ 30 phút sáng 29 tháng 4, sau khi họp riêng với Tướng Minh Tư lệnh KQVN, Tướng Nguyễn Cao Kỳ (không có một

chức vụ chính thức nào trong Chính Phủ cũng như trong Quân lực VNCH), bay trực thăng riêng về Bộ TTM..Thấy không còn ai.. Tướng Kỳ gặp Tướng Ngô Quang Trưởng..ngồi không nên rủ Ông Trưởng cùng lên trực thăng, theo đoàn tùy tùng bay ra USS Midway đang đậu ngoài khơi Vũng Tàu.

Khoảng 11 giờ, Trung tướng Nguyễn Văn Mạnh Cựu TMT Liên quân cùng với Trung tướng Dư Quốc Đống vào gặp Tướng Minh.. Sau khi chờ không thấy HK liên lạc như đã dự trù, Tướng Minh cùng các Tướng Tá Bộ binh và KQ tùy tùng đã di chuyển sang DAO để chờ di tản..

Kể từ 1 giờ trưa: Trung Tâm Hành quân KQ kể như bỏ trống. Các Phi đoàn trưởng..ra lệnh tự tan tan hàng..phi công bay đi đâu hoặc chạy đâu, tự ý quyết định..

Riêng SĐ 4 KQ tại Trà Nóc Cần Thơ, còn hoạt động (cho đến sáng 30/4 một số phi vụ vẫn từ Cần Thơ bay lên yểm trợ chiến trường quanh Sài Gòn) và Chuẩn Tướng Nguyễn Hữu Tấn, Sư đoàn trưởng có thể được xem là vị Tư lệnh sau cùng của KQ VNCH (?)

Trong bài bút ký 'Giây phút nát lòng' (Lý Tưởng Tháng 4/2002) Tác giả Không Quân Liệt Lão, Chỉ huy trưởng Phòng vệ BTLKQ đã kể lại những giây phút tan hàng tại Tân Sơn Nhất với những đoạn tạm trích như sau:

..' tôi lên trình diện Tư lệnh bộ, toan phúc trình tình hình phòng thủ, nhưng chẳng ai bận tâm. Người người nhìn nhau đăm chiêu dường như trong thâm tâm ai cũng muốn buông rơi tất cả..Ai cũng thần sắc không còn, dững khí tiêu tan như 'đại bàng xệ cánh'..'Tôi trông chờ một lệnh hạp khẩn cấp, duyệt xét tình hình chung, lấy quyết định tối hậu 'Chiến' hay 'lui' Chiến thì chiến ra sao ? Lui thì lui thế nào ? Có tuân tự, trước sau, không bỏ một ai hay hỗn loạn..mạnh ai nấy chuẩn ?.. Tôi chờ lệnh, nhưng không có lệnh ?

Bài viết có thêm những chi tiết di tản của một số Tướng KQ và BB như:

..' Tôi đưa tay chào nghiêm túc theo quân cách, Cửu Long (danh hiệu của Tướng Minh, Tư lệnh KQ), chào trả, ngập ngừng chân bước, ái ngại nhìn tôi và đột nhiên dứt khoát:

Toa ở lại, đi sau với Lành (Tương Võ Xuân Lành) nghe..

..' Tôi mỉm cười, quay bước vào phòng tình hình, lúc này chỉ còn Ông Linh, ông Lành, ông Lượng đã đi đâu lúc nào tôi không biết. Được một lúc khoảng 10 giờ gì đó, Ông Ước (Đ ta Vũ văn Ước) đáp trực thăng trên sân banh, chạy vội vào gặp ông Lành, xong cùng ông Lành trở ra, kéo luôn theo tôi, miệng nói:

Đi mà..

Tôi nhìn Lành, quay qua hỏi Ước: Đi đâu ?

Qua Tổng Tham mưu xem tình hình ra sao ?

Ước nói và nắm tay tôi..lôi đi..Tôi, Ước, Linh lên trực thăng qua đáp tại sân cờ trước tiền đình Bộ TTM.Linh, Ước chạy lên văn phòng TTM trưởng..Tôi không theo..

Đảo mắt chỗ khác thấy trực thăng Tương Kỳ. Đàn em trước kia của tôi hiện là cận vệ ông Kỳ, vội từ trực thăng nhảy xuống chạy đến tôi nói nhỏ: Trực thăng sẽ bay ra Blue Ridge.. ông hãy lên, cùng đi..Tôi hỏi: Tương đâu ?- Họp trên văn phòng TTM Trưởng..

Tôi bước lại trực thăng, nhìn vào..thầy Hà Xuân Vịnh (Đ tá) ngồi trên đó từ hồi nào..Tôi leo lên ngồi cạnh.. Đang miên man suy nghĩ cho mặt vận của đất nước, mặt kiếp của mình thì ông Linh từ bộ TTM chạy ra một mình đến bên trực thăng có tôi và Vịnh đang ngồi đăm chiêu, mỗi người một ý nghĩ..Linh cứ loanh quanh ở dưới chằng chịu bước lên cùng chúng tôi. Tôi vội leo xuống, lại gần Linh nhỏ to:' Linh, Kỳ sẽ rút ra Đệ Thất hạm đội. Hãy lên, cùng đi. Hết cách thôi..'

Linh có điều gì bất ưng, nhất định không lên tàu..Tôi hỏi: Sao ? Linh nói: thiếu gì máy bay..Tôi vội báo động: Máy bay nào ?, còn duy nhất chiếc này thôi. 'Chiếc kia kia', Linh vừa nói vừa chỉ tay về chiếc trực thăng mà tôi, Ước và Linh vừa đáp hồi nãy..'Tàu còn đó, hoa tiêu bỏ đi rồi..'Tôi nói với Linh vì thấy họ phóng jeep ra khỏi TTM...

Linh nhất định không lên tàu..tôi đành ở lại bên anh..

Tôi còn đang phân vân bàn thảo với Linh những bước kế tiếp, thì ông Kỳ, từ đại sảnh bộ TTM bước ra, hướng về trực thăng, dẫn theo số đông tướng lĩnh bay đi cùng Ước..để lại tôi và Linh tự quyết định lấy phận mình..

Tôi và Linh, đồng thời cả Đặng Duy Lạc (KĐ trưởng KĐ 62) không biết từ đâu chui ra, gọi QC/TTM yêu cầu hộ tống chúng tôi về lại Bộ TL KQ.. Xe rô máy phóng đi trực chỉ cổng Phi Long..

Tình cầu trên vai, Linh cho lệnh mở cửa..Quân ta phớt tỉnh..không nghe. Đặng Duy Lạc ngồi yên như khúc gỗ..Tình hình thực gậy cần.

Thấy ông Linh hết 'linh', tôi bước xuống xe tiến thẳng đến chỗ anh KQ bất tuân thượng lệnh, điềm đạ ra lệnh..mở cổng. Anh liu riu vâng lời..

Chúng tôi vào Bộ Tư lệnh KQ gặp ông Lành..

Niềm tự hào của KQ đang ở chỗ này: Tướng Lành, trước thế quân tan vỡ, quân binh đang đua nhau bỏ ngũ, ông vẫn trầm tĩnh, kiên trì thủ đài Chỉ huy Hành quân Chiến cuộc KQ. Ông giữ vững liên lạc với SĐ 4 KQ, SĐ KQ duy nhất còn hăng say chiến đấu trong khi nhiều đơn vị đã tự ngừng nghỉ.

Ông Linh tóm lược tình hình bên Bộ TTM cho ông Lành rõ..ông đề nghị rút khỏi Tân Sơn Nhứt..Tướng Lành, nói với Linh trước sự hiện diện của tôi và Đặng Duy Lạc:

Moa chưa có lệnh..

Ông vẫn đợi lệnh.. phải chúng tôi vẫn đợi, vẫn chờ..nhưng chờ lệnh ai đây ?. Mọi người đã bỏ đi cả rồi, tội cho ông Lành vẫn ngồi chờ lệnh..mà lệnh của ai đây ? Tôi buột miệng:

Ông chờ lệnh ai ? còn ai đây nữa mà ra lệnh cho mình?

Ông Lành trầm ngâm không nói, chúng tôi lặng yên chờ..(lại ch&#7901... quyết định của ông, chợt Tướng Lê quang Lương (Nhảy dù) xích jeep đến, thấy tụi này còn đứng nhìn nhau, hỏi:

Tụi toa định làm gì đây ?

Ông Lành ngượng ngịu chưa biết phải nói sao cho đỡ khó nói? Tôi

nhìn thẳng Tướng dù nói nhanh:

Tụi này zulu đây. Ông có theo thì cùng đi ?

Zulu ? zulu bỏ mây đứa con (ý nói quân dù) lang thang..sao đành ?

Ông Lành hỏi:

Toa còn mấy đứa con ?

Sáu đứa chung quanh Đô thành..

Lúc này trực thăng TQLC Mỹ đổ bộ và bốc người loạn cào cào trên không phận Sài Gòn..

Tôi đỡ lời ông Lành:

Tân sơn Nhất không giữ được..KQ chúng tôi phải rút khỏi tầm pháo địch trước đây..

Ông Lương vội hỏi: Tụi toa định rút đi đâu ?

Tôi nhanh nhẩu: Có thể vùng 4..có thể đi luôn..

Chờ moa một chút, cho moa về thu xếp với mấy đứa con cái đã..

Nói xong, ông Lương lên xe jeep về Sư đoàn Dù..

Trong khi chờ Tướng Dù trở lại, các sĩ quan cấp Không đoàn và Tham mưu Bộ Tư lệnh KQ hiện diện cùng với một số binh sĩ thuộc Tổng hành dinh KQ vội tập họp quanh chúng tôi tại tiền đình Bộ TL..bao quanh, nghe ngóng tình hình..Tôi nói thẳng:

Dưới áp lực của pháo Cộng, Bộ TLKQ buộc phải rút khỏi đây..Ai muốn đi theo, hãy sẵn sàng..Kể từ giờ phút này, các anh không còn trách nhiệm gì với KQ nữa..Các anh có thể rời đơn vị lo cho sự an nguy của vợ con càng sớm càng tốt..

Cùng trong lúc đó, Tướng Dù đã trở lại. Chúng tôi thảo luận kế rút đi. Khi xét kỹ lại trong chúng tôi..không ai là hoa tiêu vận tải. Tướng Lành, Thảo nâu, Duy Lạc..đều là hoa tiêu phóng pháo. Ông Linh đề nghị qua DAO.. Tôi hỏi nhỏ ông

Linh: SĐ 5 KQ thì sao ?..Các hoa tiêu đã tự ý rút cả rồi..Linh thờ dài trả lời..Sau phút suy tính, vị chỉ huy đoạn hậu BTLKQ cho lệnh rút..Tất cả lên 3 jeep trực chỉ DAO.

Tới cổng DAO, một dân sự Mèo, mặc áo giáp, M17 cầm tay chặn lại:

Generals only.. Y hách dịch ra lệnh..

Hai Tướng KQ, một Tướng Dù bước vào trong hàng rào kẽm gai.. Tôi lắc đầu quay ra, tự tay gỡ kẽm gai bước khỏi vùng phân ranh Mỹ-Việt.

Anh Mèo gác cửa chẳng hiểu tại sao cái anh phi hành đã vào rồi lại bỏ ra..khi nhiều người muốn vào lại không được..

Tác giả sau đó, cùng một số sĩ quan cấp Tá quay lại BTL KQ để tìm phương cách khác tự di tản..

(Ghi chú: Danh sách một số Tướng, Tá và chức vụ tại Bộ TLKQ, trong những ngày cuối cùng của VNCH

Trung Tướng Trần văn Minh, Tư lệnh KQVN

Thiếu Tướng Võ Xuân Lành: Tư lệnh phó

Chuẩn Tướng Võ Dinh: TM Trưởng

Ch/Tướng Đặng Đình Linh:TM Phó Kỹ thuật/Tiếp vận

Bác sĩ Phạm gia Lữ trong bài 'Tân sơn Nhất trong giờ hấp hối' (Lý Tưởng, tháng 4/2002) kể lại một số diễn biến tại Trung Tâm Y Khoa KQ..với nhiều tiết khá..chua chát của một đơn vị..hầu như bị..bỏ quên ?

****

..!chiều thứ hai 28 tháng tư..lệnh giới nghiêm 24/24 bắt đầu, cổng Phi Long đóng cửa..Phi trường TSN vừa bị A-37 oanh kích trước đó..

Khoảng nửa đêm, Th/t L. nhào vào bô bô nói: Tình hình thế này mà các cậu ngủ được thì lạ thật. Đàn anh biến đi đâu

hết rồi.(hắn ám chỉ các anh lớn của KQ)..họ đang lập cầu không vận đi Côn sơn kia kìa.. SĐ5 KQ đang tổ chức di tản cho thân nhân binh sĩ thuộc SĐ đi Côn sơn..

Đêm 28, CQ pháo kích vào phi trường..gây thiệt hại cho nhiều máy bay..

..Khoảng 7 giờ sáng. (29/4) trong lúc quanh quần tại BCHHKQ, tôi gặp Đ/tá H Giám đốc Trường Chỉ huy và Tham mưu Trung cấp KQ trước cửa văn phòng ông, vẻ buồn bã lộ trên nét mặt..tuy thuộc cấp chỉ huy nhưng không cố cánh, máy bay không có trong tay, nên cũng chẳng xoay sở gì được.. Đ/tá Th. Chỉ huy trưởng Trung Tâm Kiểm báo, cũng là người rất kỷ luật, cứ nằm lì trong đơn vị để làm gương cho thuộc cấp nên cũng bị kẹt trong cơn hấp hối của TSN..

Khoảng 10 giờ..cùng Th/t Vũ BH thuộc trường CH/TM..chúng tôi cùng lái xe..đi thăm tình hình..Trên đường chạy ra Phi đạo, một dãy dài xe hơi bỏ trống, nối dài từ cửa chính vào văn phòng Tư lệnh ra đến ngoài đường..

Tôi gặp chiếc falcon màu vàng nhạt của Th/t Khoa (đen), vẫy tay ra hiệu cho anh ngưng lại và hỏi: Đi đâu bây giờ ?'. Khoa trả lời vẫn tắt: Theo moa...'Vừa khỏi vòng rào BTL, Kh queo phải rồi queo trái, thì ra anh ở nhà cũ của LCK, sau khi vợ con hành lý lên xe, chúng tôi nối đuôi nhau trở ra phi đạo. Trạm canh ra phi đạo không còn quân cảnh canh gác..

Bay đi Utapao:

Để thoát khỏi Việt Nam, các phi cơ vận tải, phản lực..nếu đủ nhiên liệu có thể tự bay sang Singapore (590 miles về phía Tây-Nam) hoặc gần hơn là sang Utapao (Thái Lan) (350 miles phía Tây-Bắc). Đa số các phi cơ vận tải và phản lực đã chọn Utapao, chỉ một số rất ít C-130 bay đến Singapore..

Bài viết chính thức về cuộc di tản của các phi cơ VNCH đến Utapao trong những ngày cuối cùng của cuộc chiến VN:Escape to Utapao của Tác giả Ralph Westerhaan đã được đăng trên Tập san Air and Space/ Smithsonian Số Dec-Jan 1997.

..' Vài ngày trước khi xảy ra cuộc di tản của KQVNCH ra khỏi Sài gon, Tướng KQ HK Harry Aderholt, Chỉ huy trưởng Phái

bộ Quân viện HK tại Thái Lan (MAC-Thai) đã gửi Đại úy KQ Roger L YoungBlood bay đến Phi trường Trat, nằm sát biên giới Thái-Miên.

Bay trên một chiếc phi cơ AU-23 của Không lực Thái (AU -23 là một phi cơ cải biến từ loại Pilatus PC-6, có khả năng đáp được xuống những phi đạo thật ngắn) YoungBlood bay vòng vòng trên không phận Thái cùng một phi công phụ VNCH. Phi công phụ này giữ tần số vô tuyến và hướng dẫn các phi cơ VN bay về Utapao..'

Skyraiders A-1:

11 chiếc Skyraiders đã đến được Utapao, gồm 5 A-1E, một A-1G và 5 A-1H. Trong số này 7 chiếc thuộc Phi đoàn 514, 3 chiếc thuộc PĐ 518 và một thuộc PĐ 530:

Chiếc Skyraider A-1H, số hiệu 139606 thuộc PĐ 518 là chiếc Skyraider sau cùng bay khỏi VN đến Utapao, phi công đã chở cả gia đình'nêm' chắt cứng trong phòng lái (danh từ lóng của KQ Mỹ gọi đây là một hell hole).

Trên một chiếc A-1E, phi công (Th/tá Hồ Văn Hiến PD 514) đã cất cánh, chở theo 15 người, nhét cứng trong..'blue room'.. Tác giả Phi Long 51 trong bài 'Chuyến bay định mệnh' (trên Diễn đàn Cánh thép) ghi lại:

..' Sáng 29..tôi trở lại Bộ chỉ huy Hành quân KQ sau 10 giờ và khám phá ra PĐ 518 đã cất cánh đi Cần Thơ. Tôi gặp Tr/tá NCP trong BCH và tìm phi cơ để đi..Do cơ trưởng Lợi hướng dẫn, chúng tôi tìm được một AD-5 (chiếc này có 2 chỗ ngồi lái và một phòng trống khoảng 3x4x3 feet cao ở phía sau ghế pilot). Phi cơ trang bị đầy bom đạn..

Sau khi thay bình điện, phi cơ rời ụ và tuy quá tải cũng cất cánh được, không liên lạc được với đài kiểm soát..Phi cơ bay đi Cần Thơ xin đáp nhưng bị từ chối..sau đó đành bay ra An Thới (Phú Quốc), thả bớt bom xuống biển..

Tại An thới phi cơ được bỏ bớt đạn đại bác, tạm bị giữ, không cho cất cánh..Đến 10 giờ sáng, sau khi có lệnh đầu hàng, phi cơ bay đi Utapao.cũng vẫn với 15 người trên phi cơ..

Số Skyraiders bị bỏ lại là 40 chiếc, trong đó 26 chiếc bỏ lại ở TSN.

F-5s:

Trong số 26 chiếc F-5s bay thoát khỏi VN (gồm 22 chiếc F-5E và 4 chiếc F-5A/B), có 2 trường hợp đặc biệt được Anthony Tambini ghi lại trong F-5 Tigers over Việt Nam:

Một chiếc F-5F (loại 2 chỗ ngồi), đã chở theo 4 phi công trong 2 phòng lái, bằng cách tháo bỏ các dù, hạ ghế xuống thấp hết mức, một phi công ngồi và phi công thứ nhì đứng khom lưng đối mặt, lưng dựa vào cockpit.. Phi cơ cất cánh khi phi trường đang bị pháo kích: lúc đầu phi cơ định bay lên với hệ thống thắng để mở. Cảm nhận được tình hình không thể bay lên, phi công đã phải mở dù 'drag chute) để làm chậm vận tốc..sau đó đóng hệ thống thắng để phi cơ bay lên được và bay đi Thái Lan. Tuy nhiên, có lẽ hệ thống thắng đã bị hư hại khi bị pháo kích nên không còn sử dụng được..Phi cơ đáp xuống một phi đạo thô sơ và chật hẹp.. không ngừng được nên đâm vào cây và phát nổ, gây tử thương cho cả 4 phi công..(Các phi công tử nạn gồm các Th/tá Mai Tiến Đạt, Nguyễn Đức Toàn, Ngô Văn Trung và Đ/u Lê Thiện Hữu..)

Một F-5A khác, cất cánh với 3 phi công, cất cánh ngược hướng bay, bay qua đầu các phi cơ đang đậu trên phi đạo chờ đến lượt bay lên..Phi cơ đến được Utao..

Số F-5 bị bỏ lại gồm 87 chiếc, trong đó có 27 F-5E

A-37s:

Gần 50 chiếc A-37 đã bị hủy diệt trong đợt pháo kích đêm 28/4 (xem phần trên) và Đ/tá Thảo (KĐ trưởng KĐ 33) đã cho lệnh tan hàng vào khoảng 8 giờ sáng 29..

Th/tá Ngô đức Cửu, đón được một L-19 và về được Trà Nóc (Cần Thơ#417.....Tại đây ông trình bày tình hình của Bộ Tư lệnh KQ Sài Gòn (bỏ ngỏ..) và hướng dẫn các PĐ A-37 còn lại bay đi Utao:

..' từ Bình Thủy đi Utao, hướng 300, khoảng 45 phút là đến..Anh em nên lấy bản đồ ra kiểm soát lại..và ghi các chi tiết tần số tower..'

10 giờ sáng 30/4 khi có lệnh 'đầu hàng' Căn cứ Bình Thủy cũng tự động tan hàng..Bãi đậu phi cơ vắng lặng, không còn quân cảnh, không còn chuyên viên kỹ thuật..

..'tôi rất thán phục anh em A-37 Cần Thơ, có nôn nóng nhưng rất trật tự có thể nói là..lịch sự..Tôi lên tiếng vì nhu cầu, tất cả hoa tiêu A-37 phải rời VN, anh em bắt cặp lấy, mỗi phi cơ phải đi được 3 người, không dù không hành lý..ngoại trừ Phi công bay ghế trái phải đội helmet để liên lạc..tất cả phi cơ phải bay ở 12 ngàn bộ, không cần dưỡng khí..'

Đa số phi cơ bình điện yếu, Th/tá Cửu và Th/tá Kim (Liên đoàn trưởng Kỹ thuật) đã dùng APU để khởi động từng phi cơ theo thứ tự..Thiếu tá Cửu lên chiếc sau cùng..rời phi đạo để cùng hợp đoàn gần 30 chiếc A-37 bay đi Utao.

Đây có thể được xem là 'chuyến di tản' trật tự và 'thành công' của KQ VNCH.

Ngoài ra, còn có một A-37 đáp xuống một xa lộ gần Căn cứ KQ Korat, phía Bắc Bangkok, gần một trường học, bom đạn còn đầy dưới cánh và Tướng Aderholt đã phải gửi một Đ/u phi công Mỹ đến để bay chiếc này về Căn cứ Udorn.

Theo thống kê 27 chiếc A-37 đến được Utao..95 chiếc bị bỏ lại VN